

KRIŠČIUKAITIS-AIŠBĖ ANTANAS

**UGNIS NEGESINAMA
IŠSIPLEČIA**

Kriščiukaitis-Aišbė Antanas
Ugnis negesinama išsiplečia

«Public Domain»

Antanas K.

Ugnis negesinama išsiplečia / K. Antanas — «Public Domain»,

Ciesz się klasyką! Miłego czytania!

Содержание

Конец ознакомительного фрагмента.

7

Antanas Kriščiukaitis-Aišbė Ugnis negesinama išsiplečia

Viename kaime gyveno sau ūkininkas vardu Jonas. Gyveno jisai gerai. Pats buvo pačiam gerume vyras: pirmutinis kaime darbininkas ir dar turėjo tris jau paaugusius sūnus: vienas buvo jau su pačia¹, kitas dar jaunikis, o trečias – pusbernukas prie arklių būdavo ir jau arti bandydavo. Sene Jonienė buvo žmona išmintinga ir priežiūri, o marčią gavo lėtą ir darbininkę. Ko, rodosi, reikėtų – tik gyvenk sau! Visi namuose darbininkai; tiktai ką vienas ir buvo ne darbininkas – ligos paimtas senutis – Jono tėvas. Jisai nuo dusulio septinti metai gulėjo ant pečiaus. Visko Jonas turėjo: ketvertą arklių ir kumeliuką, tris karves ir veršiuką, penkioliką avių, puskapį žąsų, o vištų tai ne pačios moters nežinojo, kiek. Moters namie triūsavo² ir į lauką eidavo. Vyras savo darbus dirbdavo. Su duona kasmet lengvai išeidavo. Ką gaudavo už avižas, mokesčius išmokėdavo ir reikalus atlikdavo. Ką gyventum sau ir Dievą garbintum. Bet šalia tvora į tvorą gyveno kaimynas Baltrus – šlubis, nabašninko³ Stepo sūnus. Su juo Jonas ir pradėjo nesutikti.

Kolei senis Stepas buvo gyvas, ir gyveno Jono tėvas, sutikdavo juodu kuo geriausiai. Prireikė mergoms rėčio⁴ arba vyrams javus vežant ratas pagedo, eina, būdavo, viens pas kitą ir kaip kaimynai viens kitam padėdavo. Nubėgs, būdavo, pas kaimyną veršis, atvarydavo ir tiktai pasakydavo: Neleiskite veršio, mūsų kopūstai neužtvirti ir gana! O ką į tvartą varinėt arba tarp savęs plūstis, tai tegul Dievas myli, anaipol to nedarydavo. Taip gyveno senieji. O pradėjo gyventi jaunieji – su visu kitaip. Ne iš šio, nė iš to pradėjo pyktis. Matote, kas pasidarė. Jonų marčios viena vištaitė pradėjo anksti dėti. Marti pradėjo rinkti kiaušinius ant Velykų. Kasdien, būdavo, eina į vežimą pašiūrė⁵ kiaušinio atsiimti. Tiktai sykį vaikišciai, turbūt nubaidė nuo gūžtos⁶ vištą, o toji nulėkė per tvorą, į Baltrus ir tenai kiaušinį padėjo. Marti girdi – vištaitė kudakina mislija⁷ sau: dabar neturiu kada, reikia pirkčią prieš šventę išsivalyti, nueisiu paskui. Pavakare nueina į pašiūrę – nėra kiaušinuko. Klausia senio dieverio, ar neėmė kiaušinio. Ne – sako, neėmėmė; o Jurgutis, dieveryš jaunesnysis sako: tavo raibukė ant Baltrų kiemo kiaušinį padėjo, tenai kudakino, iš ten ir parlėkė. Pažiūrėjo marti savo raibukės: tupi greta su gaidžiu ant laktos, jau akis užmerkė, rengiasi miegoti. Paklausta, kur padėjo kiaušinuką, bet nepasakys bjaurybė. Ir išėjo į Baltrus. Pasitinka ją Baltrų senoji.

Ko, martele, ieškai?

Močiute, sakė, mano šiandien vištaitė pas jus atlėkusi, ar ežioj⁸ kur nepadėjo kiaušinio?

Ir matyti nematėm. Mūsų, Dievas davė, jau seniai deda. Mes savo surinkome, o svetimų mums nereikia. Mes, mergele, pas svetimus neiname kiaušinių rankioti.

Marti užpyko, pasakė nereikalingą žodį kaimynka dar du, tris, ir moters pradėjo jau plūstis. Jonienė ėjo su vandeniu, išgirdo ir ji įsikišo. Prišoko ir Baltruviene, pradėjo kaimynkai išmetinėti⁹; išpasakojo, kas buvo ir ko nebuvo. Ir pasidarė lermas¹⁰. Visos sykiu rėkia, plūstasi. Tu šiokia, tu vagilka, valkata, tu ir senuką badu marini, tu jam duonos kąsnelio, pavydi.

O tu mūs retį pagadinai! Štai ir naščiai¹¹ mūs; duok šia naščius!

¹ *pati* – žmona. [przypis edytorski]

² *triūsti* – dirbti. [przypis edytorski]

³ *nabašninkas* – velionis. [przypis edytorski]

⁴ *rėtis* – graižas su aprauktų tinkliuku miltams, grūdams ar kt. sijoti. [przypis edytorski]

⁵ *pašiūrė* – prie trobesio pastatyta pastogė padargams. [przypis edytorski]

⁶ *gūžta* – lizdas. [przypis edytorski]

⁷ *mislyti* – galvoti. [przypis edytorski]

⁸ *ežia* – lysvė. [przypis edytorski]

⁹ *išmetinėti* – priekaištauti. [przypis edytorski]

¹⁰ *lermas* – triukšmas. [przypis edytorski]

¹¹ *naščiai* – kartelė su dviem kabliais kibirams ant pečių nešti. [przypis edytorski]

Susikabino už naščių, paliejo vandenį, nusitraukė viena kitai skepetas, pradėjo peštis. Tuo tarpu parėjo iš lauko Baltrus, stojo už savo žmoną. Atbėgo Jonas su sūnum. Jonas buvo vyras tvirtas – visus išvaike. Baltrui plauku pluoštą iš pakaušio išrovė. Subėgo žmones, vos perskyrė.

Iš to viskas ir prasidėjo.

Baltrus įsivyniojo tą plaukų pluoštą į skarulį¹² ir išvažiavo apskust. O pati savo kaimynams ėmė girtis, kad dabar tai Jonui būsią, eisias į Siberiją, ir pasidarė piktumai. Senis ant pečiaus gulėdamas da iš pradžių pradžių¹³ draudė juos, bet jie neklausė. Jis jiems kalbėjo.

Niekus, vaikai, darote; už tą menką daiktėlį už tą kiaušinuką, jus piktumus pakėlėte. Rado vaikiščiai kiaušinį, tuščia jo, ima jį dievai iš to vieno kiaušinio nepralobsi ne nenuvargsi. Dievas duos visiems. Negerą žodį pasakė, tai tu pataisyk, pamokyk kaip genaus pasakyt. Susipešėte – ką darysi, tenka ir susipešti, bet dabar eikite, persiprašykite¹⁴ vienas kito, susitaikykite ir bus po visam. O eisite ant piktumų, jums bus bjauriau.

Neklausė senio; mislijo¹⁵, kad jis tik taip barška, neteisybę kalba.

Jonas kaimynu neapsileido.

Aš, sako, jam plaukų nepešiau, jis pats sau pešė, o jo sūnus man visus marškinius sudraskė, štai matote!

Nuvažiavo Jonas ant provos¹⁶. Provojosi, provojosi, jiems dviem besiprovojant, Baltrui tūlė iš vežimo prapuolė. Baltrų moters pradėjo šnekėti, kad tai Jono sūnaus darbas. Mes, sako, matėme, kaip jisai naktį pro langą prie vežimo ėjo, o Juozienė pasakojo, kad ji mačiusi, buk jis tą tūlę jų kaimo kalviui Lukošiui pardavęs.

Vėla provotis. O namieje nėra tos dienos, kad nesiplūstų, kartais ir pasipeša. Ir vaikiščiai barasi tarp savęs ir moters, susiejusios skalbti, ne tiek skalbia, ką liežuviu mala, o vis tik ant pikto.

Iš pradžių kaimynai tiktai šnekėdavo ant vienas kito, o paskui ir iš tikrųjų: būdavo, kad tik ką rado negerai padėtą ir nešasi namo. Taip įprato ir moters ir vaikiščiai. Ir pradėjo juodu vis menčiau ir menčiau gyventi.

Ilgai juodu provojosi, visiems sūdžiams¹⁷ įsipyko. Sykį Baltrus Joną suprovoja, į kalinį¹⁸ pasodina, kitąsyk Jonas Baltrų. Ir kuo daOgiaus juodu viens kitam keršijo, tuo labiau pykosi. Šunį iš užpakalio muši, o jam rodo, kad jį anas šuva pjauna ir da labiau pyksta. Taip lygiai ir šitie du kaimynai: nuvažiuoja ant provos, vieną arba kitą pasodina į kalinį, ir už tai da labiau širdis piktumu užsidega. Palauk – mislija sau – aš tau atlyginsiu! – Taip juodu gyveno šešerius metus. Tiktai senis ant pečiaus gulėdamas vis jiems šnekėjo. Pradės, būdavo, privadžioti.

¹² *skarulį* – skarelę. [przypis edytorski]

¹³ *iš pradžių pradžių* – iš pat pradžių. [przypis edytorski]

¹⁴ *persiprašyti* – atsiprašyti. [przypis edytorski]

¹⁵ *mislyti* – manyti, galvoti. [przypis edytorski]

¹⁶ *prova* – teismo procesas, byla, bylinėjimasis. [przypis edytorski]

¹⁷ *sūdžia* – teisėja (-as). [przypis edytorski]

¹⁸ *į kalinį* – į kalėjimą. [przypis edytorski]

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.